

HÁRMAS-KÖRÖS

HITBUZGALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZOCIALPOLITIKAI FOLYOIRAT

Előfizetési árak:

Negyedévre 20 fillér.
Megjelenik minden hónap 15-én.

Felelős szerkesztő:

STEFÁN BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Endrőd, Széchenyi utca 2.

Hirdetéseket

dvezményes feltételek mellett közlünk.

Nagygyűlés után

A magyar katolicizmus százezrei hömpölyögtek végig Budapest utcáin hirdetőn minden szónál hatékonyabban, hogy az újjászervezett, céltudatos egységes vezetés alatt katolikus magyarság nemcsak vallásos újjászervezését éli, de többsége és hivatásának tudatában tényező kíván lenni a nemzet és társadalom irányításának fontos munkájában.

Fegyelmezett szerveztségében, impozáns felvonulásában rendkívüli erőt jelentett az országos katolikus nagygyűlés. Demonstrálta azt, hogy ilyen óriási tömegeket sem politikai tényezők, sem társadalmi irányzatok avagy más egyházak felsorakoztatni nem képesek.

Az Egyház főpapságán kívül a magyar társadalom kiváló egyéniségeinek oly hatalmas tömege vett részt a nagygyűléseken, hogy jogosnak és méltányosnak tarthatjuk a nagygyűlés jeles szónokainak erőteljes hangsúlyozását, hogy *a magyar katolikus többség a maga krisztusi erkölcsi elveit érvényesíteni kívánja családban, társadalomban, az ország vezetésében egyaránt.*

Amikor az ország jövőjéről, a magyar nép boldogulásáról van szó, ez elsősorban a 67 százalékos magyar katolikusságot érinti. Megkivánhatja, megkövetelheti, hogy amidőn az ország közterheinek nagyobb részét viseli, súlyos áldozatait honorálják azzal, hogy minden olyan kérdésben, mely erkölcsi vonatkozásban van Isten és az egyház törvényeivel, hallgassák meg Krisztustól nyert erkölcsi tanítását és fogadják el, valószínűsítik meg jogos kívánásait, távolítsák el, változtassák meg azokat a liberális időben hozott, az Egyház és Krisztus parancsával ellentétes törvényt, mely szégyenteljes argulitást je-

lentelt akkor és keserű fájdalommal jelent ma is a nagy-többségű katolikus magyarságnak.

Ennek anyitl sebnek orvoslását 6 millió magyar katolikusnak és annak a *történelmi magyar Egyháznak nevében követelte az ország Hercegprimása*, mely Géza és szent István idejében erős, egységes nemzeté olvasztotta a hét magyar törzset, mely ezer év viharain keresztül bátorította, nevelté, hivatásának tudatára emelte a magyart, mely ma a második évezred elején, a trianoni elcsesülés idején is összefogó erőt, önbizalmat, erőteljes nekilendülést önt a magyarságba.

A megcsontított magyar nép kórágyánál, mint gondos édesanya áll őrt a magyar katolikus egyház. Amellett, hogy ápolja a nemzet szörnyű sebeit, élénken hallatja figyelmeztető szavát mindenkor, amikor a magyar nép vitális érdekeiről, jövőjéről van szó.

Az idej nagygyűlésen a legfontosabb kérdéssről beszélt, amidőn beidegzőleg véste a csonka magyarság lelkébe, hogy *„a nemzet jövője saját eleven testéből nő ki!”*

Bármily kiváló fajta is a magyar, ha számban kicsiny, kevés súlyt jelent a nagy nemzetek gazdasági harcában. *Szörnyű felelősség terheli tehát a társadalmat, szülőket, vezetőket egyaránt*, akik nem igyekeznek megsemmisíteni és eldugaszolni az erkölcstelenség és lelkiismeretlenség forrásait, melyekből a felbomlott és gyermektelen házasságok, magzatgyilkosságok, a házasságélet perverz beszennyezése fakad.

A magyarság testi létét, fejlődését, morzsolja fel a házasság szent-fáját őrölő szű: a gyermekáldástól való félelem és óvakodás.

Az egyház érzi, hogy mint Krisztus erkölcsi tanainak letéteményese, elsősorban felelős a gyermek lelkéért, életéért, testi és lelki javaiért!

KOZMA MIKLÓS BELÜGYMINISZTER ENDRÖDÖN

Örömmel hallottuk a hírt, hogy Kozma Miklós belügyminiszter e hét közepén, amikor az aszálysújtó tiszántúli vármegyét látogatja, Endrődöt is utazítja. — Élénk emlékeztünkben van és a község lakossága hálásan gondol vissza a Belügyminiszter ur Öngyméltségára, aki a márciusi borzalmas vérontás idején hozánk sietett, s megérió részvételevel, az ügy gyors és erélyes kivizsgálásával nyugtot és békességet teremtett lelkellenül felizgatott hangulatban és az emberbaráti szeretet cselekvő gesztusával: minden gyászsuított család több száz pengős segélyezésével legalább anyagi enyhülést szerzett nekik.

Akkor megígérte a Belügyminiszter ur, hogy ez évben idői és alkalmai szakít községünk meglátogatására és mint jóaty segit bennünket minden jogos és méltányos ügyünkben:

A második aszályos eszlenő közepén, egy szörnyű tél rémségei előtt bizalmas és alázatos szívvel kérjük Öngyméltségait, hogy nehéz helyzetünkben gondoljon reánk és segítsen bennünket ahhoz, hogy a jövő termésig a nyomor és éhség nélkül átéljük e gyászos hónapokat. —

Szeretettel várjuk!

Endrőd küldöttsége Darányi Kálmán dr. földművelésügyi miniszternél.

Harsányi László főjegyző-helyettes indítványára — Timár Imre bíró, Harsányi László főjegyző és Csernus Mihály apátplebános személyében küldöttség kereste fel a főispáni beiktatáson Gyulán időző földművelésügyi Minisztert és átadták neki a főjegyzőtől készített memorandumot, mely részletesen tartalmazta mindama kívánságot és kérelmeket, melyek Endrődöt legközelebről érintik és amelyekre a község kigazda és földmunkás lakosságának különösen szüksége van. — A Miniszter nagy jóindulattal fogadta a küldöttség kérelmét és megígérte, hogy a lehetőség határában belül készséggel segíti Endrődöt jogos és méltányos kívánságainak teljesedéséhez.

Az egész ország követelményét, annak irányító köreit, a magyar családok millióit hívja fel tehát lelkiismeretes, odaadó cselekvésre a magyar jövőndő biztosításáért, a magyar gyermekért!

Bár csak meghallgatnák és követnék intó szavát!

Gömbös Gyula miniszterelnök

— két héttel előbb több napot töltött Németországban. Részt vett a porosz miniszterelnök vádaszatán, de a baráti találkozás arra is alkalmat és módot adott, hogy Göringgel megbeszélje az aktuális külpolitikai kérdéseket és tisztelegjen Hitler birodalmi vezérnél. —

A külföldi sajtó élénk megjegyzéseket fűzött Gömbös németországi látogatásához. A kisanantól veszi és bajt szimatolt, a francia sajtó aggódva figyelte a poroszországi vádaszatokat. Némely külföldi újság úgy tüntette fel Gömbös utazását, mint Mussolini kérésére békítő és összekötő tárgyalást Olasz- és Németország között.

Mindenesetre érdekes, hogy amíg Laval, Benes és Eden beulazzák a félvilágot, hogy a „nagy béke” zsákmányát megfelelő szövetségi szerződésekkel és érdekalkulatokkal biztosítsák, ugyanakkor nehezményezik, hogy a Csonkaország miniszterelnöke egy nagy világválság idején megbeszélést folytat avval az állammal, mely a világháboruban együtt vérézt velünk és együtt „élvezi” a francia-béke „áldásait”!

FŐISPÁNI BEIKTATÁS

Darányi Kálmán dr. földművelésügyi miniszter, mint a kormány képviselője jelenlétében nagy ünnepségi keretben zajlott le viléz dr. Uhlárik Béla beiktatása vármegyénk főispáni székébe. — A szomszéd törvényhatóságok küldöttséggel képvisellették magukat a vármegye ünnepségén. — Az új főispán kiváló szaktudásra való mélyen szántó beszédben ismertette gazdag programját, melyben kiváltképen az agrár-érdekek és munkásvédelem felkarolását jelölte meg legközelebbi céljának.

A nagy éljenzéssel fogadott beszéd után ünnepi bankett volt a Komló szálló nagyltermében, ahol dr. Uhlárik Béla magyarország kormányzójára, dr. Telegdy Lajos az új főispánra, Csernus Mihály apátplebános Darányi miniszterre üritette poharát. Darányi Kálmán miniszter hálásan köszönte a törvényhatóság szónokának megemlékezését és készséges támogatását ígérte meg a vármegye aszálytól suított lakosságának.

Az endrődi véres események ügye a bíróság előtt

500 pengőre ítélték Andaházy-Kasnya Béla képviselőt

A március 20-iki véres sortüz ügyét tárgyalta október 1-én a gyulai törvényszék Ungváry-tanácsa. A vádirat hatósági rendelet elleni gyűlöletre izgatás bűntettével és hatósági sértéssel vádolta Kasnya Bélát.

Andaházy terjedelmes vallomásban iparkodott védekezni a vádirat ellen. Tagadta, hogy a gyűlés feloszlátása ellen izgatott volna. Mint mondotta, „nem is bánta a gyűlés elmaradását, mert részint fáradt volt, részint pedig arra gondolt, hogy politikailag előnyösebb egy beültött gyűlés, mint egy megtartott.“ Azzal védekezett, hogy ő türelemre intette a hallgatóságot, s a csendőrség gorombáskodott vele.

Andaházy kihallgatása után a beidézett tanúk ismertették az esemény lefolyását.

Bakos József főszolgabíró mint hatósági volt kiküldve a gyűlésre. Mivel Kasnya Béla több mint negyedórát késett, s értesítést nem kapott, hogy jelölt és kísérete mikor jön, parancsot adott csendőrségnek a tömeg feloszlására. Már megkezdődött ez, amikor megérkezett a jelölt, akinek tudomására adta, hogy a gyűlést feloszlatta. Andaházy fenyegetődött, de a már kiadott és végrehajtás alatt álló rendelkezést nem volt hajlandó visszavonni. Amikor a tömeg elhagyta a községháza udvarát, indulni autójával vissza Gyomára.

Jároly József jelenlevő gyulai hírlapíró és a többi tanúk azt vallották, hogy a községháza előtt összegyűlt tömeget Andaházy azzal biztatta, hogy várjanak, ne menjenek szét, mert a gyűlést a belügyminiszter engedélyezni fogja. Közben a csendőrhadnagy ismétellen távozásra szólította fel Kasnyát, ő azonban nem engedelmeskedett, hanem gunyos megjegyzéseket tett. Ezalatt mindinkább izgatottabb lett a tömeg hangulata. A csendőrséggel szemben álló tömegeből több asszony és suhanc izléstelen megjegyzéseket tett a hatóságra és csendőrségre. Közben Andaházy autójánál állt, vastag szivart füstölt, mellénye kivágásába dugta kezét és kihívóan nézett szembe a csendőrséggel. Amikor a lovas csendőrök megérkeztek, s neki fogtak a tömeg szétesztelésének, a hangulat fenyegetővé változott és akkor dörögött el a végzetes sortüz, mely 9 halottat és 16 sebesültet eredményezett. A tanúk nagyjában ugyanígy erősítették meg a vallomásokat.

A tárgyalás befejezése után Tompa Gyula ügyészségi elnök mondotta el vádbeszédét. Szigorú büntetést kért, mert éppen Andaházy

Kasnya Bélának, mint volt törvényhozónak kellett volna tiszteletben tartania a törvényt. **Súlyosbító körülménynek kéri betudni Andaházy Kasnya Bélának cinikus és sértő viselkedését, mely nagyban hozzájárult ahhoz, hogy az endrődi események bekövetkeztek.**

Utána dr. Ulain Ferenc mondotta el védőbeszédét.

Ítélet: 500 pengő pénzbüntetés.

A bíróság este 8 órakor hirdette ki ítéletét, mely szerint Andaházy Kasnya Béla országgyűlési képviselőt bűnsnek mondta ki hatóságsértés kihágásában és ezért 500 pengő pénzbüntetésre ítélte, mely 25 napi elzárásra változtatható át. Az izgatás vádjától a bíróság Andaházy Kasnyát felmentette.

Az ítélet ellen úgy az ügyész, mint Andaházy Kasnya Béla képviselő fellebbezést jelentettek be.

Mihez kell nagyobb bátorság?

Katonatisztel: álldogáltak a kaszárnya előtt. Egy pap közelgett arra, az Oltáriszentséget vitte egy beteghez. A tisztek között egy fiatal hadnagy a sapkáját levette és letérdelt. A többi gunyosan nevelte a kis hadnagyot s még a vascsoránál is elbeszéltek az esetet a tábornoknak. A tábornok is megbotránkozott azon, hogy egy tiszt az utcán letérdelt.

— *Hadnagy Ur, igaz az, hogy letérdelt az utcán? — kérdezte szigorú arccal.*

— *Igen is igaz, tábornok ur. De szabad nekem is egy kérdést tennem?*

— *Hadd hallom!*
— *Tegyük fel, hogy Öfelsége, a király inkognitóban, egy katonára ruhájába öltözve járná végig a kaszárnyákat, hogy megfigyeléseket tegessen. Senki se ismerné fel, de én felismerném; köteles volnék-e neki megadni a tiszteletet?*

— *A király mindig király, akár hogyan van is öltözködve.*

— *Én is így gondoltam tábornok ur. Én az Uristent akkor is köteles vagyok imádni, mikor egy egyszerű kenyér ruhájába öltözik. Ezért térdeltem le az Oltáriszentség előtt és én tudom, hogy ehhez nagyobb bátorság kell, mint fölötte gunyolódni. De egy katonagyáva nem lehet soha.*

A katonák soha többé nem téték szavát az esetet. A bátor ember megmutatta civilnek és katonának, hogy az Ur Jézusnak mindenkor tisztelet jár.

Képviselőtestületi gyűlések

A község súlyos vesztesége a Martinák-féle hagyatéki perben

Az utóbbi időben csaknem minden héten gyűlést tart Endrőd képviselőtestülete. Mindig jön egy-egy fontos és sürgősen intézendő ügy, amely képviselőtestületi határozatokat kíván.

Előbb a község főúrcáinak további aszfaltozása forgott szőnyegen. A Körös hídját burkoló vállalkozó előnyös ajánlattal tett a község Előjáróságának, de ez még mindig magas ahhoz az árhoz, amelyet az Államépítészeti hivatal megjelölt. Énnélfogva egyidőre elmarad a járda burkolás.

Nagy megdöbbenést kellett a Martinák-féle hagyatéki per költségeinek fedezéséről szóló előjárósági előterjesztés. A per költségei közel 3000 pengő körül mozognak. A pervezetés község ügyvédje dr. Tóth István volt, aki Harsányi László főjegyzőhelyettes felszólítására részletes jelentést csatolt az ő és dr. Messinger Albert gyomai ügyvéd követeléséhez.

A képviselőtestületi tagok kérésére *Harsányi főjegyző* felolvasta a per megindulásával kapcsolatos — 1931 évi október 17-én hozott — képviselőtestületi határozatát. Ebből kitűnik, hogy az alakilag hibás végrendelet Kiss Nagy Sándor irodalyszt készítette, s hogy község jogi tanácsadója a „bíróság eljárásból kedvező döntést remélnék“. Képviselőtestület akkori határozatában *meghatalmazta előjáróságot, hogy „a pert dr. Tóth István ügyvéd útján tegye folyamatba, de felhívta előjáróságot, hogy amennyiben a per kimenetele kétségesnek látszana, esetleg kedvező egyezség kötésével oldja meg az ügyet, hogy ebből kifolyólag károsodás községre ne háruljon.“*

Főjegyzőhelyettes előterjesztésében hangsúlyozta, hogy a jelenlegi előjáróság a felelősséget ezen perköltségek tekintetében magáról elhárítja, s *csupán a két eljáró ügyvéd részéről fenyegető per elkerülése céljából javasolja a jelenleg 2114 P. perköltség fedezetéről való gondoskodást az 1936. évi költségvetés keretében.*

Dr. Tóth Libor jegyző azt a felvilágosítást adta, hogy a jogi képviselő jelentései alapján minden évben jelentést tettek az Alispán urnak.

Dinya Vilmos az ügyvel kapcsolatban löbbszörös köteletség mulasztást lát fenforogni. Hibáztatja azt, hogy községi iro-

datiszt elkövethessen hivatalos ténykedése alkalmával olyan hibát, amelyből — részint a hagyaték elvesztése, részint a perköltségek összegét tekintve — mintegy 8000 P. kár érje a községet. Mulasztást lát abban, hogy irodalyszt fölöttes közegei mindjárt a végrendelet keltekezése idején nem vizsgálják felül és nem korrigállalják a végrendeletet, tudva azt, hogy abban a község a főörökös. Mulasztást lát abban, hogy az első bírói kedvezőtlen ítélet után nem tájékoztatták a képviselőtestületet, illetve nem kérték annak újabb döntését. Annál inkább kellett volna ezt lenni, mert a képviselőtestület korábbi határozatában figyelmeztette előjáróságot a per kétségessége esetén egyezsége, vagy ha ez nem lehet, annak megszűntetésére. Tulajdonképpen a község ügyvédjének megbízatása is a feltétellel korlátozva volt, tehát a további perekkel a képviselőtestület korábbi határozata ellenére folytatta. Az ebből származó anyagi károsodási löbbszékletet a mulasztókra kívánja áthárítani.

Dr. Kovács Péter az ügyvédi költségek kifizetését helyesnek tartja, de kívánatosnak véli az ügy hivatalos kivizsgálását is.

Csernus Mihály hozzájárul az előjáróság javaslatához azért, hogy újabb perköltségeket elkerülhessünk, de kifejezetten mint előleg utaltassék ki ezen összeg a vizsgálai végleges döntéséig.

Képviselőtestület a 2114 pengő fölötti költségek összegének fedezeti beállítását kéri Alispán uralól az 1936. évre. Ulasija előjáróságot, hogy előleg címén dr. Messinger Albert gyomai ügyvédnek 550 P-1, dr. Tóth Istvánnak pedig a napokban kitérkezendő törvényszéki végzésben megállapított ügyvédi költséget fizesse ki.

Egyben a peres ügyben annak minden részletére vizsgálai megindulását kéri a vármegye Alispánjától.

Több kisebb jelentőségű ügy tárgyalása után elhatározta képviselőtestület, hogy a kocsorhegyi lakosoknak „Norton kupa“ furat.

Ha valaki megsértett, közeledjél hozzá barátságos szavakkal, ily módon megbékítet őt és — magadat.

Megjelent az új gazdavédelmi rendelet

A Budapesti Közlöny október 12-i száma közölte a kormány 10.000/1935 M. E. számú rendeletét a gazdalarozások rendezése tárgyában.

Az új rendezés alapelvei a következők:

1. A védett birtok kataszteri tiszta jövedelmének negyvenszeres szorzatán tuleső tartozások általában könyvjóváírással nyerne kielégítést.

2. A tizholdnál nem nagyobb védett birtok kataszteri tiszta jövedelmének negyvenszeres szorzatán belül eső rövidlejárati tartozások hosszulejárati tartozásokká alakulnak át.

3. A husz holdig terjedő birtokokra kiterjeszternek azok a kedvezmények, amelyeket az állam készpénztörlesztéssel és könyvjóváírással eddig csak a tiz holdon aluli védett birtokoknak nyújtott.

4. A védett birtokká nyilvánítás hatálya általánosságban két évvel meghosszabbodik, de a védelemmel járó szolgáltatások mértéke, valamint a nem védett gazdák régi tartozásainak kamatterhe csökken.

5. Az elmulasztott szolgáltatások pótlása ellenében a már törölt védelem visszaállítható.

6. A védelem törlése a gazdaadósok érdekében az eddiginél nagyobb korlátozások alá esik; elemi károk vagy egyéb súlyos károsodás okából a védelem törlése felfüggeszthető.

7. A fizetések és kedvezmények mértéke irányadó terhelési határok méltányos kiigazításának van helye.

8. A gazdaadós kezesének és adóstársainak felelőssége a méltányosság szerint nyert szabályozást.

Hogyan veszi át az állam ezer holdig a védett birtok adósságát.

Egyik leglényegesebb alapvető rendelkezés, hogy az ezer holdnál kisebb védett birtoknak a negyvenszeresen tuleső tartozásai könyvadósság-vállalás útján lesznek kiegyenlítve. Az ilyen tartozásokkal ugyanis a kincstár egyenliti ki akként, hogy kamat és törlesztés fejében negyven éven át évi 3 százalékol fizet az érdekelt hitelezőknek.

A kincstár az alábbi kulcsok szerint egyenliti ki a hitelezők követelesét: a negyvenszeres és halvanszoros szorzat közé eső követelesek 100 százalékal, a halvanszoros és nyolcvanszoros szorzat közé eső követelesek 40 százalékal, a nyolcvanszoros és százszoros szorzat közé eső követelesek pedig 10 százalékal adja az érdekelt hitelezőknek követelesek teljes kiegyenlítése gyanán. (A husz holdig terjedő védett birtokoknál a halvanszoros és nyolcvanszoros szorzatok közé eső követelesek kielégítése fejében összegük 60 százalékal, a nyolcvanszoros és százszoros szorzat közé eső követelesek fejében összegük 40 százalékal, a százszoros és kélszázszoros szorzat közé eső követelesek fejében pedig összegük 20 szá-

zalekát adja a kincstár könyvadósságként). A köztartozásokkal, valamint a zálogleveles kölcsönökkel könyvadósságvállalással nem lehet kiegyenliteni.

Megtagadhatja a hitelező a könyvadósság vállalás elfogadását, ha a követeles ingatlan vételárhátralékból ered, illetve ha a követeles családi vagy öröklési jogviszonyon alapul.

Telekadósság a kincstár javára.

A könyvadósságvállalással megszűnt követelesek helyett a kincstár javára a követelesek ranghelyén telekadósságot fognak bejegyezni olyan összeggel, mint amennyi az állam által vállalt könyvadósságnak az összege.

Kötvényesítik a tiz holdas birtokok megmaradt adósságát

Külön kedvezményt biztosít a rendelet a tiz katasztrális holdnál nem nagyobb területű vagy bár tiz holdnál nagyobb de száz koronát meg nem haladó kataszteri tiszta jövedelmű védett birtokok tekintetében. Ez a külön kedvezmény abban áll, hogy a gazdaadósnak a negyvenszeres szorzaton belül eső rövidlejárati jelzálogos tartozásai ötven éven át évi 4,5 százalékol annuitás fizetésével törlesztendő hosszulejárati tartozásá alakulnak át (konverzió.) Ezzel az ilyen kisbirtokok tartozásai teljes rendezést nyerne.

Hosszulejárati tartozásá nem alakulnak át a köztartozások, a zálogleveles kölcsönök, valamint azok a tartozások, amelyek a védelemmel járó korlátozások alól ki vannak véve. Ha a gazdaadós lemond a konverzió kedvezményéről, birtokának védelem megszűnik. Addig, amíg a konverzióval kapcsolatos első törlesztési részlet esedékessé nem válik, az adósnak a védelemmel járó szolgáltatásokat kell teljesítenie.

Husz holdig terjesztik ki a kisbirtokok kedvezményeit.

Az eddig csak a tiz holdon aluli védett birtokoknak járó azt a kedvezményt, hogy a kincstár a harmincszoroson felül eső hitelintézeti jelzálogos követeleseket pedig könyvjóváírással átállalja, az új rendelet kiterjeszti a husz katasztrális holdnál nem nagyobb védett birtokokra.

Az a gazdaadós, akinek védett birtoka van, az 1935 évi augusztus 31-ig az eddig jogszabályokban megállapított szolgáltatásokat köteles teljesíteni; 1935 évi szeptember 1-étől kezdve ellenben kamat fejében az eddigi 4 százalékol helyett

3 és fél százalékol köteles fizetni, törlesztés fejében pedig az eddigi 1 százalékol helyett csak fél százalékol a kataszteri tiszta jövedelem negyvenszerese után.

A rendelet szerint a nem védett gazdaadósok az eddigi 5 és fél százalékol kamat helyett 5 százalékol kamatot követelesek fizetni. Ha az adós az 1935 augusztus 31 napja utáni időre az új rendelet hatálybalépése előtt a fentebbiekben említett évi 3 és fél, illetve 5 százaléknál nagyobb kamatot fizetett, ugy a túlfizetési az adós javára a legközelebbi időre járó kamattartozásba kell beszámítani.

Kétszázszorosnál jobban terhelte birtokvédelem megszűnt

Ha a védett ingatlanokra bejegyzett jelzálogos követelesek összege az ingatlanok kataszteri tiszta jövedelmének kélszázszorosát meghaladja, sem könyvjóváírással való leherrendezésnek, sem a rövidlejárati követelesek hosszulejárati tartozásokká való átalakításának helye nincsen. Az ilyen ingatlanok „védett birtok minősége 1936 október 31 napjáig tart. De az ilyen birtok tekintetében is a védelem továbbí egy évre meg lehet hosszabbítani, vagy a könyvjóváírással és a hosszulejárati átalakításra vonatkozó kedvezményeket ki lehet reá terjeszteni, ha a tulajdonos kimutatja, hogy az ő és hozzátartozóinak egyedüli megélhetési alapja a védett birtok jövedelme, vagy ha az ezen felüli jövedelem kizárólag napszámber, vagy a mezőgazdasággal foglalkozó szokásos egyéb mellékkereset, s az adósnak a nem mezőgazdasági forrásból eredő jövedelme elenyészően csekély.

A teherhatárok helyesbitése.

A 20-tól 1000 holdig terjedő birtoknál a rendelet lehetővé teszi a teherhatárok helyesbitését. Az adós az ilyen helyesbitést akkor kérheti, ha a védett birtok kataszteri tiszta jövedelmének holdankénti átlaga tízennégy koronát, jelzálogos terhe pedig a kataszteri tiszta jövedelem harmincszorosát meghaladja.

A terhelési határ helyesbitésének csak akkor van helye, ha ez a helyesbités a kataszteri tiszta jövedelem legalább 20 százalékanak megfelelő felemelést, illetőleg 15 százalékanak megfelelő leszállítást eredményezne. A helyesbitési kérelem tárgyában a helyi bizottság a gazdasági felügyelőnek és a pénzügyigazgatóság kiküldöttének részvételével határoz; határozata ellen a királyi illetőblához van panasznak helye.

A védelem törléseinek feltételei és a védelem visszaállítása.

Uj rendelkezés az, hogy a védelem törlése nemcsak a szálykár esetében, hanem akkor is felfüggeszthető, ha az adós alkalmas okirattal igazolja, hogy más természeti csapás vagy a gazdaságában önhibáján kívül szenvedett egyéb rendkívüli súlyos károsodás miatt jutott abba a helyzetbe, hogy követelesének egyelőre nem tud eleget tenni. A felfüggesztés idejé a bíróság a körülményeknek megfelelő időtartamban állapítja meg, amely rendszerint nem terjedhet túl a folyó gazdasági év végén. Ha azonban a károsodás olyan termény vagy termékelérő természeti csapás következtében állott elő, amely rendszerint a termelést követő gazdasági évben kerül felhasználásra, a felfüggesztés a termelést követő gazdasági év végéig terjedhet.

Gondoskodás történik arról is, hogy azok a gazdaadósok, akiknek érdekében a védelem törléseinek felfüggesztése ezidő szerint is hatályban van, az elmulasztott szolgáltatásokat a bíróság által megállapított méltányos idő alatt, általában 1936 október 31 napjáig pótolhassák. Kivételesen méltányos esetben a bíróság egészen 1937 évi október 31-ig terjedhető részlelvezési kedvezményt is engedélyezhet.

A rendelet a megszüntetett védelem visszaállítását is lehetővé teszi.

A kezesek és adóstársak kedvezményei

Ha a gazdasági értelemben vett főadós gazda és az a meghatározott mértékű kamattörlesztéseket teljesítette, ugy a folyó kamattörlesztésnek a meghatározott kamatokal meghaladó része a kezesekkel és adóstársakkal szemben is megszűnik. A rendelet szerint főadósnak azt kell tekinteni, aki a hitelező gazdasági értelemben igénybe vette.

Érvényben maradnak az eddigi intézkedések

A leherrendezés a rendelet szerint teljesen illegitimes.

A gazdalarozásokra vonatkozó rendeletekben az adósnak biztosított kedvezményekről előre lemondani nem lehet és ilyen lemondás szabály szerint érvénytelen.

Az új rendelet a két év elől kibocsátott 14.000/1935. M. E. sz. alaprendelet és az azt kiegészítő rendeletekkel, amennyiben azok az új rendelettel hatályon kívül helyezve vagy módosítva nem lettek, hatályukban továbbra is fennmarja.

Megindult az olasz-abesszin háboru

Két héttel ezelőtt dördült el az első ágyú az olasz-abesszin háborún. A hónapok óta tartó előkészület befejeződött s az afrikai esős időjárás megszüntével — megőrléni az összeütközést.

Újra ember vér folyik... Az anyagi érdekek ismét felülkerekedtek és értéktelenné degradálják a világ legnagyobb kincsét: az emberi életet.

Nem nagyon rokonszenvezünk az abesszin néppel. Két harmadában pogány, egyharmadában szakadár kopt-keresztény és mohamedán, mindössze csak 70.000 katolikus él a 12 milliót számláló országban. Az alacsony színvonalon álló nép erkölcsi élete romlott. Gyakori köztük a löbbnejűség, divatos a házasságtörés és nem kicsapongás, megengedett a csecsemő gyilkosság. (Bár ha jól vesszük, ez semmivel sem súlyosabb bűn, mint a magyar földön elharapózott magzatgyilkosság.) A rabszolgatartás fokmérője emberetlen érzületüknek és vadságuknak.

Mégis Isten teremtményei; a Megváltó Jézus őreitük is meghalt, az üdvösségre ők is hivatatosak, felsajdul tehát a katolikus keresztény lelke, amikor fiz és százezrek kerülnek hitvány földi érdekek miatt a háboru vágóhídjára.

Politikai és nemzeti szempontból súlyos mentő okokat hozhatnak fel olasz barátaink.

Olaszország a múlt század közepén lépett összeköttetésbe Abessziniával, majd 1889-ben kiterjesztelte protektorátusát az egész ország fölé. Abesszinia folytonos szerződés szegéseit 1895-ben háborus összeütközésre vezettek, amikor is Aduánál az olaszok súlyos vereséget szenvedtek, s az 1896-ban kötött békeszerződés értelmében nagy területi veszteségek mellett elismerték az ország függelenségét.

Abesszinia azonban azóta sem tisztelte a megállapodásokat, s az örökös határsértésekkel, utügyi megállapodások mellőzésével, vámügyi kellemlenkedésekkel, az olasz alattvalók bebörtönözésével, kiutasításaival mindjobban elmérgesítették az Olaszországgal való szomszédi viszonyt.

Hozzájárult ehhez Olaszország népesedésének erős szaporodása és ezek megélhetésének nehézségei.

Egyellen kiut az, hogy az 1896-ban átengedett abesszin területek visszajussanak Olaszországhoz, s ezeken elhelyezhessenek 5—600.000 olasz munkáscsaládot.

Mussolini már korábban jelezte a területek megszállására vonatkozó szándékát úgy Franciaországgal, mint Angliával. Előbbi hozzájárult, utóbbi kitért a válaszáds elöl.

A munkanélküliség terjedése Mussolinin végre is cselekvésre indította.

Anglia azonban bár több gyarmattal bir, mint Európa összes államai együttvéve, veszelyletlen láta afrikai gyarmalügyi helyzetét és fejlődési lehetőségét az olasz terjeszkedéssel.

Nem az abesszinek iránt érzelt humanizmus, hanem saját érdekei vezették, amikor a Népszövetségen teljes súlyával fellépett Olaszország ellen és eddig is csak Franciaország mérséklő magatartása óvta meg attól, hogy a háboru nem ütöti még ki Anglia és Olaszország között.

Hogy mit hoz a jövő, még nem lehet tudni.

Az olasz hadsereg két héttel alatti nagyszerű munkát végzett. Csaknem teljesen elfoglalta mindazon vidékeket, amelyeket 1896-ban elvesztett. Az elfoglalt részeken hatalmas munkássereggel olyan utépitési munkálatokat végeztek, hogy az egész világ hámulja teljesítményüket.

Az abesszin törzsek főnökeinek egyrésze már is látja, hogy céltalan és fölösleges emberpazarlás az ellenállás sokkal egyszerűbb hadi készültségükkel és ezért már is föbben meghódított seregükkel együtt az olaszoknak.

Az olasz vezetés okult az 1896-iki súlyos vereségből és rendkívül óvatosan, nagy körültekintéssel halad előre. Embereit nagyon kiméli. Összeütközésre csak akkor kerül a sor, amikor a hadikocsik lövegei, s a repülőgépek bombái megzavarják és megfélemlítik az abesszin csapatokat.

Több külföldi lap írja, hogy ha az időjárás kedvező marad, az olaszok 4—6 hét alatt elfoglalják mindazt a területet, amelyre népük letelepítése miatt szükségük van, s akkor megindítják a békelárgyalásokat.

Ha így sikerül a dolog, akkor mire a genfi hatalmak életbeléptetik a gazdasági és pénzügyi rendszabályokat, Olaszország már diadalmasan befejezi a háborút.

Magyarország becsületes hásséggel kitarított Olaszország mellett Genfben is és nem szavazta meg a hűnlelő szankciókat. De tanulhattak a genfi eseményekből az olaszok.

A vilagháboruban eszerben hagyták a központi hatalmakat és megmentették az enantel attól, hogy még 1915-ben végezzünk ellenségeinkkel.

Akik mellé akkor állott, s akikkel a letiprástól megmentett, azok mentek most neki, s csak azok tartottak ki mellette, akiket 1915-ben rülul eszerben hagyott.

Reméljük, hogy Mussolini és népe nem felejtik el a keserű tanulságot és erős barátaik lesznek a trianoni csónka magyarságnak akkor is, amikor a genfi alapokmánynek olyatén értelmezéséről lesz majd szó, hogy a békeszerződés megvizsgálásával igazság adassék a letiport és széjjellépett magyarságnak is.

Gabonapiac

Az afrikai háboru általános ár-emelkedést idézett elő úgy az európai, mint a tengerentuli tőzsdéken. Az ár-emelkedések mellett is minden felajánlott buzatétel azonnal vevőre talált.

A belföldi buzapiacon a mult-heti árjegyzésekhez viszonyítva a buza ára 1.50 pengővel emelkedett métermázsánként. A bécsi piacon a tiszai buzáért 22—23 schillinget fizettek a közelmúlt napokban.

Az olaszországi buzaszállítások folyamatban vannak.

A svájci export a legutóbbi napokban megakadt.

Argentínából olyan hírek érkeztek, hogy ott buzakiviteli tilalmat léptettek életbe, hogy megfelelő buzamennyiséget tartalékolhassanak.

Kukoricában meglehetősen nagy árhullámozás volt a héten. Novemberi szállításra megjelent már a piacon az argentin Mixed kukorica kínálata, ami a tiszai hajóállomásokon novemberre 13.80—14.20 pengő között kelt el állomásként. A mezőgazdasági felügyelőségek útján igényelt vámentes kukoricából október folyamán még 1.500 vagon fog beérkezni. A csöves kukorica ára 11—12 pengő között változik származás szerint budapesti paritásban.

Állatpiac

A folyó héten ismét több, mint 15.000 sertés került értékesítésre a budapesti piacon és a nagy felhajtás ellenére a prima uradalmi zsirsértés ára igen jelentősen emelkedett. Ilyen minőségű sertésekért 1.06—1.08 pengőt fizettek élő-súlykilogramonként. A nagy felhajtás folytán a prima szedett sertés tartott áron volt elhelyezhető. A silány minőségű szedett sertés és hussértés áralakulása azonban már kedvezőtlenebb volt, ami az ebben a minőségben jelenkező nagy kínálatra vezethető vissza. Ilyen árukért 66—84 fillért adtak, minőség szerint.

HIRDETÉSEK

Endrőd—Gyomai Takarékpénztár R. T. Endrőd

Főköntézet: Gyoma. Telefon: Endrőd 2. Folyósít rövidlejáratu mezőgazdasági kölcsönöket. Elfogad felmondásnélküli betéteket a legmagasabb kamattal mellett. Foglalkozik a banküzlet minden ágával, szelvénybevéltások, arany- és ezüstpénzek, valamint külföldi pénznekem bevéltásával a mindenkori legmagasabb árfolyamon. Mindennemű felvilágosítással és utbaigazítással díjtalanul áll rendelkezésre az Igazgatóság.

Orion, Eka, Philips rádiók egy évi részletre, — Csillárok, villanyvasalók, főzőedények, thermophorok stb. villanyszerelés kedvező részletre kaphatók. Benjamin István vill. szaküzleteiben Gyomán és Endrődön.

Endrődön a Nagyperesdülőben 8 kis hold, Décspáskumon 1 k. hold 266 n. öl föld kedvező fizetési feltételek mellett olcsón eladó. Érdeklődni lehet Békéscsabán, a Békésmegyei Kereskedelmi Banknál.

Az Endrőd—Gyomai Takarékpénztár Rt. mindenféle gabonanevet magas piaci áron vásárol.

ÓRÁK ÉKSZEREK DISZTÁRGYAK
dus választékban finom minőségben
TAUBER
MEZŐTUR

Gimnáziummal szemben

Olcsó hegedű tanítás!

A budapesti Zeneművészeti Főiskola módszere és tanterve szerint csoportok jelentkezése esetén havi 3 pengőért tanít

KAPPEL KÁROLY

Endrőd, Kossuth L. u. 15.

A Katolikus Népszövetség Temetkezési Segítőpénztára

utján mindenki könnyíthet az elhalalozás miatt jelentkező gondon, megnyugvást szerezhet magának és családjának iratkozzék be tagul

mert ezáltal csekély havi tagsági díj ellenében oly összegű temetési segélyről gondoskodik, amelyből a gyógykezelés, temetés minden kiadása fedezhető. A temetési segélyakciót a nagyváradi egyházmegyei Apostoli Kormányzó ur 1933/1933 sz. alatt jóváhagyta és ajánlja.

Tagfelvétel és a díjak befizetése az Endrőd—Gyomai Takarékpénztár Rt.-nél Endrődön.

Tag lehet minden 14—65 év közötti egyén.

Orvosi vizsgálat nincs! Legkisebb havi díj 50 fillér.

„Az Egyházmegyei Hatalóság 1238/1934. számú engedélyével.”

Szerkesztésért és kiadásért felelős:

Stefán Béla.

Nyomatatta a „Hungária” könyvnyomda vállalat, Gyomán.

Felelős üzemvezető: Tektel Sándor.